

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:** za tri mesece . . . 3.00, izven Avstrije f. 1.40; za pol leta . . . 5.00, . . . 1.00; za leto . . . 10.00, . . . 1.60. Na naročbo brez priložne naročilnice se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

Oglašajo se računsko po tarifi v politiki; za naslov: z dohodnimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega zavezanec vrstilo. Poslana osmrtinica in javnostažvale, določeni oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu: ulica Casanova št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema **upravnštvo** ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Odpis reklamacije so prosto poštno.

„P. odnosi je mar!“

Častitim našim gg. naročnikom!

15. t. m. potekel je rok onim č. gg. našim naročnikom, ki so se na dolgu za leto 1894 ter smo začeli razpošiljati jim poštne naloge. O onih č. gg. naročnikih, ki se ne odzovejo niti na to, smatrali bodemo, da ne želé držati več našega lista ter ga jim ustavimo s koncem tega meseca. Zastano naročnino iztirjali pa bodemo drugim potom.

Ponavljamo prošnjo, da se nam določijo tudi naročnina za letošnje prvo četrtletje.

Upravnštvo.

Nemški liberalci pa antisemitje.

Predvčerajsem se je pričela na Dunaju velika volilna borba — dopolnilne volitve v mestni zastop Dunajski. To vam je pravi orjaški dvoboj med gospodovalno nemškoliberalno stranko in pa med stranko antisemitov. Na izid tega dvoboja smemo in moramo biti radovedni tem bolj, ako pomislimo, kolika je razlika med orožjem in sredstvi, ki jih imati na razpolago jedna in druga imenovanih strank.

Nemškim liberalcem služijo neizmerne svote židovskega denarja, mogočni politički upliv mednarodnega kapitala, skoro vse večje časopise nemško, blagonaklonjenost vladnih krogov in slednjič dejstvo, da je ta stranka imela do sedaj gospodstvo v rokah; da more torej v polni meri izkoriščati ves aparat občinske uprave pri agitaciji: da more groziti volilcem in jih terorizovati.

Vse drugače stoji stvari z nasprotniki te stranke — z antisemiti. To vam je še mlada, komaj porodiva se stranka, brez prošlosti, brez zvez na vzgoraj in — brez denarja. Kolika razlika torej med obema strankama! Boj je to med šibkim, še nedoraslim mladenčcem in pa silno oboroženim orjakom. Pri takih okoliščinah bi človek menil, da ni možno dvomiti niti za trenutek, kdo zmaga v tem dvoboju; menil bi, da so antisemitje stopili v boj brez upa do zmage.

Opravičena je taka sodba, ako poštevalimo le dejstva, kakor se nam kažejo na prvi videz. Ako pa smo trezno motrili dosedanjí boj med židovskimi liberalci in antisemiti, ako smo pazno sledili pripravam za ravnočar zapričeti veliki volilni boj na Dunaju, uverili smo se, da je mogočni, na videz nepramagljivi židovskoliberalni orjak se strahom in trepetom pričakoval dan boja in odločitve, da pa je njega na videz toli šibki in skoro da onemogli nasprotnik veselimi nadami, čilo in srčno stopil v ta boj.

Onih, ki imajo na razpolago vse mogoče ugodnosti, polastila se je moreča malodušnost, oni pa, ki se morajo boriti z nasprotnostmi od

vseh strani, nastopajo samozavestno, kakor da imajo že v žepu konečno, popolno in definitivno zmago.

Morda imamo tu posla neopravičenim pesimizmom na jedni, in nič manj neopravičenim optimizmom na drugi strani? Ne, dogodki izza najnovejše dobe nam pričajo, da so šibki in siromašni antisemitje zares nevarni nasprotniki mogočnih in bogatih židovskih liberalcev. In da ni to prazno domnevanje, poučila nas je tudi predvčerajnja volitev v trejem razredu Dunajskem: antisemitje so zmagali na vsej črti, osvojivši si celó staro židovsko domeno: okraj Leopoldstadt.

Ta zmaga je velepomembna, ker značilna za mišljenje in čustvovanje širših slojev prebivalstva Dunajskega. Te zmage ne smemo prezirati tudi mi Slovenci, ako smo res trenjni politiki, ki umejo opazovati in izkoriščati pojave vsake dobe. Pomisliti je namreč, da nemškoliberalna stranka ni imela nikdar prave zaslombe v nemškem ljudstvu — ki je po svoji večini v konservativnem taboru — ter da je svojo veliko moč crpila jedino le iz krivičnih volilnih rečev, tega sadu zloglasne volilne geometrije pokojnega Schmerlinga, posebnost pa iz dejstva, da je bila prestolnica države v njenih rokah. Soglasje med prebivalstvom dunajskim in med židovskoliberalno stranko bilo je svitel žarek, ki je ogreval to stranko — to soglasje je poveljevalo ugled te stranke ter vzbujalo v javnosti domnevanje, da je ta stranka predestinirana za voditeljico avstrijskim narodom. Od tod veliki nimbus, s kojim se je ponašal židovski liberalizem in iz kojega je izhajal posledica, da le on bodi absolutni gospodar v katoliški državi avstrijski.

Tega soglasja danes ni več, ker so se ljudstvu odprle oči. Nemški liberalizem na Dunaju bliža se svojemu propadu, a v trenutku, ko mu je definitivno obrnilo hrbet prebivalstvo v središču države, odigral je svojo ulogo v vsej državi in na pozorišču te stranke ostanejo skoro le generali — brez armade. In vse kaže, da se židovski kapitalizem v polni meri zaveda nevarnosti, ki mu preti. Iz ravno te zavesti porodil se je sedanji parlamentarni zistem — koalicijska. — Nemški liberalci jeli so iskati rešilne pomoči pri onih, koje so dosedaj sovražili in preganjali iz vse svoje duše: volk se je zatekel k jagnjetu, da bi ga to poslednje varovalo pred srdom in nevoljo — ljudstva! In res: jagnje je šlo — oprostite morda neumestno frazo! — volku na led. To je ravno britka ironija, ki tiči v naših sedanjih odnošajih, da hoče konservativni zem po vsej sili rešiti svoje najhujše nasprotnike — in sicer take nasprotnike, ki so zapravili vse zaupanje med svojimi najuglednejšimi dosedanjimi pri-

sedla na veliki komolec svojega očeta. Rudečica jo je obiljala, ustnice so se jej tresle, a sjajne oči upirale se blažene v krasnega junaka. Ali takoj povesila je sramežljivo oči. Roke sklenola je na prsih, kakor da je stiskala burno srce, tresla se je vsa, komaj je dihal, od velike radosti ni mogla pregovoriti.

Za njo stala je Magda. Čudno se je bilo izobrazilo jej staro lice, bodisi od bojazni, bodisi od radosti. Mlada sta molčala. Naposled progovorila je starka klepetulja:

„Božja vam pomoč, gospodič mladi, rešitelj moje Dorice! Dobri Bog naj vam poplača. Sam Bog in Mati božja, koliko sem pretrpela straha onega dne. Da ni bilo vas, kje bi bila moja Dorka —?“ spustila se je Magda v jok. „Ni pomisliti ne smem na to, v dušo me zazebe. Ali že dolgo ni vas videl Zagreb, na potu, kajpada, po opravičkih kajli? Da, da, pri veliki gospodi vedno je posla polne roke.“

padniki — Dunajčani. In da bode za nas Slovence mera te ironije polna, pridružili so se rešiteljem židovskega liberalizma tudi nekoji naši slovenski poslanci, čisto pozabivši na dejstvo: da poleg verskih ozirov stoji med nami in židovskim liberalizmom velika stena narodnih interesov.

Ti naši poslanci se radi ponašajo kot praktični politiki. Ali z ozirom na dogodke na Dunaju moramo jih vprašati: ali je praktično to, vezati se z onim, kojega moč vidno pojema, a brutalno odvrati od sebe tistega, ki se ravnokar pripravlja, da vzame vajete v roke?

Saj se tudi mi nikakor ne identifikujemo z nemškimi antisemiti — že zato ne, ker smo Slovenci, oni pa Nemci. Ali ako nam je zbirati med raznimi Jeitelesi in Auspitz, Rosenfeldi itd. in pa Lichtensteini, Luegri itd., ne moremo se obotavljati ni jeden sam trenutek, na katero stran je obrniti naše simpatije.

Nemški liberalizem je zaigral zaupanje ljudstva, ker je bil vselej sebičen in brutalen, ker je ljubil vsikdar le tisto svobodo, ki mu je dovoljevala sesati ljudstvu kri iz žil in ki je bil vsikdar ljut sovražnik resnične svobode. Taka stranka ni vredna, da živi in blagoslovljali bodemo onega — naj pride že od kodkoli hoče —, kojemu se posreči, zadati smrtni udarec sebični, silni, intrigantni, naše gospodarske življenje zastrupljajoči, v narodnem pogledu nestrpnemu nemško-liberalni stranki. To je stališče, ki je zavzamemo mi v borbi med nemškimi liberalci in antisemiti. S tega stališča sodimo tudi koalicijsko in one, ki jo podpirajo.

Politiške vesti.

Državni zbor. V razpravi o proračunskem provizoriji se je oglašil za besedo tudi Malorus Romančuk. Izjavil je, da bode sicer glasoval za provizorij, česar pa ni smeti smatrati kot izraz zaupanja vladi. Ta poslanec je prav dobro ožigolal postopanje Nemcev ob Celjskem vprašanju, rekši: Ako se Nemci tako slabe čutijo v deželi, po večini nemški, ukiplju kulturi, ukiplju vplivnemu socialno-gospodarskemu in političnemu stališču v državi, da se bojé poslovenjenja Celjskega mesta, ako se tam osnuje par borih slovenskih nižjih razredov, torej naj kar izroče Celje Slovincem, kajti ako so razmere take, potem dobe Slovinci Celje tudi brez namerovanih vsporednic.

Seja minolega četrtega je bila zopet jako viharina. — Znano je namreč, koliko nevoljo je vzbudilo med poslanci dejstvo, da je bila „N. Freie Presse“ bolje poučena o sklepih pododseka za volilno preosnovo, nego pa sami

„Oprostite dražestna Dora.“ posegel je mladenec blagim glasom jezičnej kumi v besedo, „oprostite mi, da sem prihrmel proti navadi in hišo, ter vas, slabotno, preplašil. Prišel sem po nujnem opravičku k gospodarju Krupiću —“ a tu je Pavel očito legal, „prišel sem praat tudi za vaše zdravje; kajti Zagrebčani v vojski pravili so mi, da vas je doletela huda bolezen.“

„Zameriti vam, da ste prišli, milostivi gospod,“ ohrabrila se je deklica, „bil bi greh. Radujem se, da vas vidim; sedaj se vam morem vsaj zahvaliti, ker ste me rešili gotove smrti; do sedaj ni mi bilo kedaj, bolezen mi ni dopuščala, dokler ste bili v Zagrebu, a potem dolgo — dolgo ni vas bilo tu. Ali vendar me vesel, da ste se časih spomnili name sredi boja. Bog plati vaše lepje duše, kar ste meni storili, jaz sirota — ne morem.“

Bele so jej roke padle v krilo, solza jej skočila na oko in blažena se je nasmehljala

člani odseka. Poslanci niso vedeli ničesar, ker so bile razprave pododseka proglašene tajnimi, vzlele temu pa je sklep o osnovi pete kurije došel v javnost pótém lista „N. Fr. Presse“. — Tu ni bilo dvombe, da je koji poslanec stvar izdal. Sam je res letel na poslanca Mengerja, kar je izjavil tudi posl. dr. Lueger predvčerajšem v poslanski zbornici. Ta izjava je seveda razburila zadetega Mengerja in si ni vedel drugače pomagati, nego da je Luegerja nazval obrekovalcem, čemur so sledili burni prizori. Razburjenje pa je še naraslo, ko je Lueger v nadaljnjem svojem govoru prijel ministra Madejskega, predbacivši istemu, da kot minister skrbi za preskrbljenosti svoje družine. Govornik je navel, kako je Madejski imenoval dra. Rosnerja, soproga jedne njegovih nečakinj, podtajnikom v naučnem ministerstvu. Na ta očitavanja je ustal minister Madejski, ves blede samega razburjenja, izjavivši, da se ne mara ponizati tako nizko, da bi odgovarjal na taka obrekovanja. Na to pa je skočil po konci poljski poslanec Lewicki vskliknivši: Slična obrekovanja morejo iziti le iz ust nesramne druhal.

Tega izbruha poljske strasti pa se je menda sramoval tudi g. predsednik zbornice, ki je posredoval, da ta vsklik ni prišel v zapisnik. Dr. Lueger sam ni reagoval na to žaljenje, ampak zahteval bode v prihodnji seji, da zbornica obsodi postopanje žalitelja.

Zatem si je dr. Lueger privoščil našega gospoda Stalitzja ki je, kakor smo že poročali, v svojem govoru napravil globok poklon pred koalicijsko. Dr. Lueger je rekel: Slednjič se je vendar našel oboževatelj koalicijske. To je gosp. poslanec Stalitz. Toda obračunati hočem žujim le kratkimi besedami: Saj bi ga ne bil niti omenjal, da ni rekel isti, da hočemo mi krščanski socialisti sežgati vse Žide. Ne, nismo tako kruti. Zadolgovni smo, ako smo gotovi, da ne sežgejo nas. Sicer pa, ako bi gosp. tržaški poslanec nekoliko bolj poznal odnošaje svoje dežele, došel bi do zaključka, da bi to značilo zboljšanje tržaških odnošajev, ako bi sežgali izvestne osebe. Ako se tržaška trgovina ne nahaja na isti višini, na kateri bi morala biti, so na tem krive le po malem delu železniške zveze, katere treba, to pripoznavam, popolniti, po velikem delu pa zadevlje krivda tiste osebe, ki monopolizujejo tržaško trgovino in ki nimajo pred očmi onih načel, po katerih bi se morali ravnati. Ako bi poslanec Stalitz bolje motril odnošaje v svoji pokrajini, našel bi, da osebe, ki sestavljajo močno stranko irredentistiško, pripadajo uprav tistemu plemenu, kojemu dela on poklone! Ti so Židje!

Konečno je dr. Lueger očital ministru Plenerju, da je on (Plener) igrača v rokah Rothschilda, ministru Wurmbrandu pa, da je

mladenču, lik zvezdi, ki se smeje skozi tenke oblake.

„Po gospodarju Krupiću ste prašali?“ vplela se je Magda. „Zal mu bode: Ni ga doma. Zares veselil bi se bil. V Remete je odšel, baje da popravi krono čudotvornej Gospej.“

„A zdravje vaše?“ prašal je nežno Pavel deklico.

„Hvala Bogu, obrača se na boljše. Ali bilo je zlo — vrlo zlo.“ odvrnila je deklica.

„Na boljše da gre, na boljše, praviš?“ zaklepetala je kuma, „hvala ti za tako dobroto. Pa še pritajuje se dete, kakor da niti nič bilo ni. Kaj pa, vse nesreče na svetu zbirale so se nad sirotico. Naj vam povem, gospodič mi dragi!“

„Pripoveduj, pripoveduj, dobra starka!“ rekel jej je Pavel ter sedel na stolico poleg Dore.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenon.

V.

Za čudo krenol je proti „Novim vratam“, koder se je nekaj hodilo iz Zagreba proti gori. Ko je krenol za ogel tetčevih dvorov, ustavil je konja pred plotom Krupićevega vrta. Privezal je Zelenka za steber ter poletel preko vrta proti zlatarjevi hiši. V vrtu ni žive duše, ni žive duše pred hišoj. Mladenč se je prepadel.

„Ah evo ga, kuma!“ klikol je naenkrat mil glas, kakor vzklik rešene duše. Na pragu se je pojavila blede, kakor marmornat angelj — Dora. Ali mahoma je izginola.

Mladenču zažarile so se oči, zažarila lica. V par skokih bil je prek kamenitih stopnic v zlatarjevi prodajalnici. Ko je zagledal Doro, ostrmel je blažen. Deklica jo

orodje ravnatelja banke Boden-Credit, Tauschitz. Govornik je vspejal nemško lexico s francoskimi panamisti.

Zbornica je vspejala proračunski provizorij v drugem in tretjem čitanju.

Občinske volitve na Dunaju priče so predvčeršnjem s III. razredom. Začetek je bil skrajno neugoden za nemškoliberalno stranko: prodrla ni niti z jednim samim svojem kandidatom, niti svojo staro „posest“, okraj Leopoldstadt, ni mogla si ohraniti, ampak je bil tudi tu izvoljen kandidat antisemitov. Slabo znamenje za nemškoliberalno gospodo. Ako izid volitev od minolega četrtka odgovarja mišljenju večine prebivalstva, potem morajo biti liberalci pripravljeni na najneprijetnejša presenečenja tudi v II. in I. razredu. Ali ni da bi se človek smijal: ljudstvo postavlja nemškim liberalcem stolček — pred vrata, a v isti hip so koalirana gospoda istim liberalcem primaknili bližje — ministerske fotelje! Težko je odbijati misel od sebe, da so se koaliranci namenoma postavili v nasprotje z javnostjo — tudi nemško.

Dogodki pri volitvi v Nitri so vzbudili splošno ogorčenje celo na Ogerskem, seveda le v onih krogih, kjer demoralizacija sedaj gospodovalne stranke še ni popolnoma dovršila svojega peklenskega dela, to je, kjer so si ljudje ohranili le še iskrico — sramoto. Glasilo ogerskih Slovakov „Narodne Noviny“ se pa kar nič ne čudijo tem dogodkom, saj so siromašni Slovaki začetkom ustavne dobe doživeli še vse drugačne stvari. Sedaj so katoliško ljudsko stranko le oslepili za kakih tisoč glasov, na slovaške volilce so pa svojedobno kar jednostavno začeli streljati, ko so videli, da so poslednji v večini. Vse to, kar se je dogajalo v Nitri, je zgolj pastirska idila v primeri z nasilstvom, ko je slovaška narodna stranka še aktivno sodelovala pri volitvah.

Žido-liberalci se seveda prav nič ne sramujejo svojih grdih činov, še ponašajo se po dunajskih listih se svojo „energijsko“. No, to so ljudje tiste vrste, ki se ti vrnejo v hišo skozi okno, ako si jih palmil skozi vrata. Za novo volitev v Nitri so namreč že postavili svojega kandidata, v osebi velikega beleznika dra. Emerika Janiča. Sredstva za agitacijo jim pa seveda ostanejo — stara.

Volitve v Italiji se bodo vršile najbrže začetkom maja. Volja g. Crispija se je zgodila. Drugo vprašanje pa je, da-li je stari lisjak s tem dosegel svoj namen, da-li je izbrisal neugodne spomine na razkritja Giolittijeva, oziroma na dokazane sumne zveze z rimsko banko. Mi menimo, da g. Crispi ne uide svoji usodi vzlic vsem zvitim naporom in vzlic vsej podpori od zgoraj doli. Tudi v novoizvoljeni zbornici najdejo se gotovo ljudje, ki mu zalucajo na mizo obtožbe Giolittijeve. Kaj potem? Ali naj zopet razpusti zbornico? To ne pojde tako lahko v drugič in slednjič bode g. Crispi moral dati zadoščenje pravici in javni morali — se svojim odstopom.

Bismarekova osemdesetletnica je silno razburila duhove na Nemškem. Zlasti daje brzojavka cesarja Viljema, s katero je leta izjavil svojo ogorčenost nad sklepom državnega zbora, mnogo misliti vsem onim, ki so si poleg vsega nemškega militarizma vendarle ohranili nekoliko ljubezni do parlamentarnega in do konstitucionalnega načela ter do državljanske svobode. Ti življi opazujejo se strahom, da se cesar tako lahkomišljeno postavlja v nasprotje s parlamentom, kar more postati vir večim konfliktom ter zastrupiti vse politično življenje. Večina državnega zbora ni hotela čestitati Bismarcku in je imela za to dovolj tehničnih razlogov: ni hotela poljubljati šibe, ki je svojedobno tako neusmiljeno padala po nje hrbtih. Cesar Viljem je sodel drugače, ali kot konstitucionalen monarh ne bi bil smel tako ostentativno pokazati svoje nevolje. Ako bi se ponavljali taki spori, mora dosledno trpeti ali ugled parlamenta, ali pa — krone.

Radi omenjenega sklepa državnega zbora se je tudi predsednik Lewetsov odpovedal na svoji časti. Na njegovo mesto je bil izvoljen katolik baron Buol. To se je dogodilo prvokrat, odkar obstoji sedanja nemška država, da bo parlamentu predsedoval katolik. Tudi drugi polpredsednik je katolik.

Različne vesti.

Umirovjen uradnik. Višji poštni kontrolor baron Odelga v Trstu umirovjen je vsled lastne svoje prošnje.

Ravnopravnost na južni železnici. Odlični tržaški rodoljub nam piše: Minole nedelje sem bil v družbi dveh drugih gospodov v Nabrežini. Ob tej priliki sem se prepračil, da je povsem opravičena stara tožba, da namreč na postaji Nabrežinski ne poznajo slovenskega jezika. Prihod in odhod vlakov naznanjajo pač v nemškem in italijanskem jeziku, ali da bi se na slovenski zemlji ozirali tudi na slovenske potnike, o tem ni ne duha ne sluha, tako daleč ne sega ravnopravnost pri južni železnici. Nisem med tistimi, ki radi „nergajo“ — kakor bi rekel gosp. poslanec Klun —, ali to dosledno in preračunjeno preziranje Slovencev na svojih domačih tleh in še celo od podjetja, ki vleče od nas lepih dobičkov, me je pogrelo do dna duše. V imenu primorskih Slovanov moram nujno izjaviti protest proti takemu postopanju in se obračam do slavnega generalnega vodstva južne železnice s prošnjo, naj vendar pomisli, da je tako postopanje v nasprotju ne le z načelom ravnopravnosti, ampak tudi tiste uljudnosti, ki jo je dolžan vsak trgovec ali podjetnik svojim odjemnikom.

Protest proti proslavljanju Bismarcka. Novoizvoljeni okrajni zastop Ptujski odposlal je naslednji krepki in umestni protest naravnost knezu Bismarcku v Friedrichshagen: „Kakor proslavljajo časniki, nahaja se na kupi, katero nameravajo nekateri podariti V. S. v imenu „nemške Štajerske“ v znamenje svoje udanosti, tudi grb mesta Ptuj. Ker po zadnjem ljudskem štetju na Štajerskem stanuje poleg 847.000 Nemcev tudi 400.000 Slovencev, in se v mestu Ptuj med 3924 prebivalci nahaja 621 Slovencev, v okrajni Ptujskem pa stanuje poleg 46.486 Slovencev samo 465 Nemcev, je okrajni odbor Ptujski sklenil vložiti protest proti temu, da bi se mislilo, da so vsi prebivalci Štajerske s tem korakom nekaterim zadovoljni. Ta korak ne žali samo patrijotičnega čustva vseh Slovencev, ampak gotovo tudi velikega števila štajerskih Nemcev, kar se s tem V. S. daje na znanje.“

Sežanski ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: gospica Pitamie 1 krono, g. Zinka Ribač za zgubljeno stavbo 5 gld., g. Bratina 1 krono, Josip Mozetič 1 krono, Fris 10 nč., Josip Turk 1 krono, rodoljubka 30 nč., g. Pogačnik 1 krono, Rad Stofa pridobljenih v igri 4 nč., g. Franja Marjak 20 nč., g. Amalija Fabčič 20 nč., Lorenc Salamon 20 nč., Jakob Gregorin 30 nč., Fran Koejan 10 nč., narodna žena 50 nč., Blaž 10 nč., Krt Josip 10 nč., v pušici rodoljubne Maše Dolencve 2 gld., 14 nč., g. Mici Smrdel 1 krono, Josip Mahnič 10 nč., Josip Kompare 20 nč. — Nadalje so darovali pred obnim zborom sledeči gg.: Rodoljubni župnik 3 gld., Legat 1 gld., g. Franja Smrdel 1 gld., g. Antonija Gaberšek 1 gld., g. Genovefa Mahorčič 1 gld. in g. Krista Cazafora 1 gld. 50 nč. — Prisrčna hvala vsem blagim darovateljem in darovateljicam! Bog jim plati!

Preziranje domače obrti. Čitamo v „Slov. Narodu“: V seji občinskega sveta ljubljanske 27. t. m. je poročevalec o porabi dotacije za tukajšnjo veliko realko konstatoval naslednji, na prvi pogled skoraj neverjetni slučaj: Ravnatelj realke g. dr. R. Junowicz naročil je za učne zbirke dve omari — v Stanislavu na Galiskem. Obe omari staneti na licu mesta 80 gld., a embalaža, vožnja do Ljubljane in prevažanje s kolo dvora v realko pa 102 gld. Če povemo dalje, da sti bili omari naročeni v tamošnji kaznilnici, potem si naši čitatelji lahko razlagajo razburjenost, ki je zavladala v občinskem svetu vsled takega nečuvnega postopanja gosp. ravnatelja Junowicza. Ljubljanski lesni obrtniki slove vsled svoje spretnosti in svojih finih izdelkov daleč po svetu; med seboj imamo dvorne založnike in druge izborne tverdke, a gospod ravnatelj — ki je, mimogrede omenjeno, tudi zaupni mož pri deželni vladi za povspenjanje kranjske obrti (!) — naročuje v galiskih kaznilnicah!! Čestitamo ljubljanskim obrtnikom na tako gorečem zastopniku njihovih koristij!

Fran Ondříček v Trstu. Našo vest o koncertu slovečega violonista Ondříčka popolnimo s tem, da bode Ondříček koncertoval v gledališču „Politeama Rossetti“ v ponedeljek, dne 1. aprila t. l. Koncert prične ob 8. uri zvečer.

Razpisana služba. Razpisana je služba višjega komisarja finančne straže za Primorje v IX. pl. razredu, odnosno služba komisarja finančne straže v X. pl. razr. Prošnje v štirih tednih predsedništvu c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu.

Višja dekliška šola v Ljubljani. V seji dne 27. t. m. volil je občinski svet Ljubljanski predsednika in 6 članov kuratorija za višjo dekliško šolo. Predsednikom je bil izvoljen član občinskega sveta gimnaz. ravnatelj Andrej Senekovič, članovi kuratorja pa obč. svetovalec dr. Karol vitez Bleiweis, župan Grasselli, Fran Orožen, Ivan Šubic in Ignacij Valentinčič ter ravnatelj učiteljskega Hubad. — Prvi letnik višje dekliške šole odpre se že letošnj. jesen.

Poskušan samomor. 30letni bivši gostilničar Ruggero Morel, stanujoč v ulici Coronio hšt. 5, skočil je predvčeršnjem zjutraj v morje raz obrežje v ozadju lópe za prodajo rib. Mornarji tamo blizu zasidrane italijanske ladje „Bella Sicilia“ spravili so nesrečnika na kópno in pozvali zdravnika z zdravniške postaje. Ta je ukazal odpeljati Morela v bolnišnico, ker je videl, da ima bivši gostilničar zelo razburjene živce. Morel je bil že lani na istem kraju skočil v morje. Brčkone se mu meša v možganih.

Izpuščena na svobodo. Kuharico Marijo Leban, ki je bila v poslednji porotni razpravi vsled verdikta porotnikov rešena obtožbe tatvine, izpustili so na svobodo že minoli četrtak ob 8. uri zjutraj.

Nov Lloydov parnik. Dne 9. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj spustijo v morje nov velik parnik, kateri dobi ime „Habsburg“. Tem povodom zgradi Lloyd pri arsenalu posebne tribune, na katerih bode prostora za 100 gospej. Peseben paviljon bode za zastopnike oblastnij in povabljen gospodo.

Statistika tržaška. V tednu od 17. do 22. t. m. rodilo se je v tržaški občini 97 otrok (50 možkih in 47 ženskih); poleg teh bilo jih je 5 mrtvorjenih. Umrlo je 147 oseb (72 možkih in 75 ženskih). — V razmerju na število prebivalstva pride 47.53 mrličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 5 slučajev davice, 1 sl. vročinske bolezni, 23 sl. jetike, 36 sl. vnetja sôpnih organov, 5 sl. kápi, 1 sl. nenadne smrti in 1 samomor.

Darilo Bismarcku iz Italije. V mestu Turinu živi par sto nemških naselnikov. Leti so si izmislili odposlati slavljenec Bismarcku „praktično“ darilo. Dali so izrezljati lep sodček, držeč 60 litrov in ga napolnili z izborim — pelinovcem. „Železni“ kancelar si bode torej mogel „ogreniti“ zadnje dni svojega življenja, kolikor se mu bode zljubilo, ne oziraje se na sklepe „rajstaga“. In to darilo imenujejo „Torinski Nemci „praktično“. Menda z ozirom na „rajstaga“?

Požar na Krasu. Dne 25. t. m. nastal je požar v mladem gozdu na višavi pri Dobredu, okraja Tržiškega na Goriškem. Ogenj je provzročil neoprezen kmetič, ki je vrzel gorečo žepčlenico v suho travo. Ta se je takoj vnela in ogenj je prijel tudi mlade smreke. Vel je močen veter, ki je ogenj zelo hitro raznesel na vse strani, vendar pa se je posrečilo ljudstvu pogasiti ogenj, predno je uničil popolnoma nasade. Pogorelo je okolo 6000 mladih smrek.

Povodenj na Hrvatskem. „Hrvatska“ od četrtka poroča, da mesto Zagrebško že trideset let ni doživelo take strahote kakor sedaj, ko je Sava preplavila tako na široko, da je minole srede segla do mesta samega. Vsa ravnina pod Zagrebom je pravo morje, iz kojega štrle le debela dreves in deli hiš. Človeka popade groza, ko gleda ta poplavljeni prostor. Celu ljudi v mestu so močno vznemirile vesti, došle iz Krškega, da namreč Sava še vedno narašča, na srečo pa je voda že v četrtak padla za dobrega pol metra. Čudna je bila letos zima zares. Do preko Božiča nenavadno mila in blaga, potem še v marcu — ko smo v Trstu vajeni gledati že lepo cvetje mandeljnov — neizmerno stroga, sedaj pa take povodnji, kakoršnih ne pomnijo že leta in leta. Ubogi kmetje, kedaj dovrše letos svoja pomladanska dela!

Policijsko. 16letnega brezposelnega Jos.

J. iz Zadra in 16letnega njegovega tovariša Emilija G. iz Tolmina se prijeli stražarji v novem pristanišču in ju zaprli, ker sta bila ukradla več velikih škateelj užgalnic. — 19letni krošnjar Josip Benčič iz Trsta je moral v zapor, ker je baje ukradel vratarici Marijeti Pellis novčarko z 3 gld. 80 nč. iz žepa. — 45letno kuharico Marijo Simončič iz okolice Brežiške so zaprli, ker je ukradla iz odprtega omarja, stoječega v nekem stanovanju v ulici dei Forni št. 6, razna oblačila, vredna 76 gld. —

Koledar. Danes (30.): Kvirin, mučenec, Angelika, vdova. — Jutri (31.): V. postna (tiha) nedelja. Modest, škof. — V ponedeljek (1. aprila): Hugon, škof; (Božje glave). — Mlaj. — Solnce izide ob 5. uri 50 min., zatoni ob 6. uri 20 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 10.5 stop., ob 2 pop. 15 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 29. Sinoči je bilo sprejemanje pri ministru Madejskem, kojega so se udeležili minister grof Kalnoky, ministerski predsednik knez Windischgratz z ostalimi avstrijskimi ministri, diplomatje, generali in odlični krogi dunajski.

Brno 29. Nadvojvodinja Avgusta porodila je sinoči princa.

Budimpešta 29. Poslanska zbornica je vsprejela predlog odseka, da se peticije o narodnem gibanju odstopijo ukupnemu ministertvu v posvetovanje.

Peterburg 28. Gledč ovacij nemškega cesarja knezu Bismarcku piše nemška „Petersburger Zeitung“, da je bila cesarju Viljelu očividno prisrčna želja, pripraviti Bismarcka, da pozabi, da se ga je odslovilo iz službe. Isti list opozarja potem, da je po vsej Nemčiji opaziti neko otožnost, med tem ko vladata v Friedrichshagen (posestvo Bismarckovo) slavljem in sprava. Ruski listi se drže rezervirano.

Madrid 28. Ministerski svet je sklenil pomnožiti vojsko na Cubi. Kraljica regentinja je podpisala dekret, s katerim je general Rivera imenovan generalnim kapitanom v Cubi. Ministerski predsednik Canovas je sam priznal, da so dogodki tamkaj jako resni ter da treba upotrebiti vsa sredstva, da se reši to vprašanje. 7000 mož odide sedaj 3000 pa je pripravljeno, da odidejo za njimi. Če treba, hoče vlada poslati tudi 100000 mož, da uduši ustajo. (Cuba je najvažnejša španjska naselbina v Ameriki. Ur.)

Pariz 28. Poslanska zbornica je 458 proti 38 glasom vsprejela zakonski načrt, s kojim se dovoljuje trimesečni proračunski provizorij.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 7.16—7.17 Pšenica za jesen 1895 6.98 do 7.— Oves za spomlad 6.41—6.42 Rž za spomlad 5.93—5.95. Koruza za maj-juni 6.64—6.67.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.75—7.—, od 79 kil. f. 7.——7.05 od 80 kil. f. 7.05—7.10 od 81 kil. f. 7.10—7.15, od 82 kil. for. 7.15—7.20. Ječmen 6.61—6.62; prosa 6.20—6.80.

Pšenica: Trg bolje. Staven malo ponudbe. Prodaja 14/0 mt. st. Koruza Oves, Rž primanjkljaj. Vreme: dož.

Praga. Nematlinirani sladkor za mare f. 12.45/100, maj 12.50, nova letina 12.90.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev procej f. 28.25—29. Mare Avg. f. 29.50 ——. Concasé za mare-apolj 21.50 ——. Četvrti za mare 30.75. V glavah (sodihi) za mare 30.75.

Hayre. Kava Santos good average za mare 94.25 za juli 95.25.

Haamburg. Santos good average za mare 78.75 maj 77.50 september 77.50.

Dunajska borza 29. marca 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.45	101.45
„ „ „ v srebru	101.50	101.40
Avstrijska renta v zlatu	124.40	124.30
„ „ „ v krouah	101.20	101.20
Kreditno akcije	410.05	408.30
London 10 Lst.	122.45	122.40
Napoleoni	9.70	9.69 1/2
20 mark	11.97	11.96
100 italj. lir	46.15	46.—

Naznanjam slavnemu obinstvu da sem odprla gostilno

ALLA

CROCE DI MALTA
Via Valdirivo šte. 19.

Točim izvrstno istrsko vino:
črno po 36 nč. liter

belo „ 40 „

Izvrstna kuhinja in točna postrežba.

Spoštovanjem
Jožefa Čuček.

Dve stanovanji
vsako z dvema sobama in kuhinjo,
se oddati takoj pri

Matiju Bole-tu v Rojanu hšt. 158.